

6KAMMERMUSIKFORENINGEN
136. SÆSON 2023-2024
Christians Kirke, Christianshavn

6.5.2024

KONSERVATORIERNES KONCERT

Kammermusikforeningen af 1887 har den tradition at én koncert i hver sæson bringer unge musikere på scenen som er studerende på de tre konservatorier. Det vi hører her i sæsonens sidste koncert, er talenter som aspirerer til at blive fremtidens solister. Og programmet i aften er spændende og varieret!

Koncerterne i Kammermusikforeningen af 1887 støttes af:

Augustinus Fonden
Knud Højgaards Fond
Konsul George Jorck og Hustru Emma Jorck's Fond
Københavns Kommune
Lemvig-Müller Fonden
Solistforeningen af 1921
William Demant Fonden
Aage og Johanne Louis-Hansens Fond

Programmet:

Rued Langgaard (1893-1952): Variationer for strygekvartet over "Mig hjertelig nu længes"

Strygekvartet fra Det Jyske Musikkonservatorium:

Kornelia Czechura, 1.violin
Thea Thybo Møller, 2.violin
Ana Robles Galindo, bratsch
Emilia Ślusarczyk, cello

Dette værk er blevet til i 1914-15, da Langgaard var 21 år. Den tyske lutherske salme "Herzlich tut mich verlangen" (oversat som "Mig hjertelig nu længes") er af Christoph Knoll (1563-1621), melodien er af Hans Leo Hassler (1564-1612). Koralen kendes også som "Befiehl du deine Wege" ("Befal du dine veje") med tekst af Paul Gerhardt. Den forekommer bl.a. i Bachs Matthäuspassion med ordene "O Haupt voll Blut und Wunden". Langgaard frembragte forskellige versioner af sit variationsværk, bl.a. for strygeorkester. I 1940 rettede han det tilbage til strygekvartet og tilføjede en introduktion – en bearbejdelse af et orgelpræludium til salmen skrevet nogle år før.

Det er ikke en festlig tekst Langgaard har haft i tanken da han skrev sit værk. Den har stået i ældre salmebøger under rubrikken "Ved dødslejet". Første vers lyder: "Mig hjertelig nu længes / Efter en salig Død, / Thi ynkelig jeg trænges / Af Usseldom og Nød; / At vandre er jeg rede / Fra Verden med en Fart / Til Himmeriges Glæde / Kom Jesus, kom nu snart!"

Carl Nielsen (1865-1931): Fem sange opus 4 (1891)

Asmus Hanke Frederiksen, baryton (Syddansk Musikkonservatorium)
Laurits Dragsted, klaver

Solnedgang
I seraillets have
Til Asali
Irmelin Rose
Har dagen sænket al sin sorg

De fem sange er skrevet da Nielsen var 26. J.P. Jacobsen var død 6 år før i en alder af 38. Han var en mærkværdig kombination af en ateist og darwinist (han oversatte Darwins *Arternes Oprindelse* i 1872 og blev en hovedfigur i "det moderne gennembrud"). Men især hans poesi emmer af arkaisk sprog, gentagelser og lydeffekter der signalerer alt andet end modernitet, realisme og "ideer under debat". Tag f.eks. fantasinavnet "Asali" – flere digte kredser om dette klangfulde ord, som dels betegner en drømmekvinde der har sit eget rige, dels en ordets engel der "svæved mig forbi i Morgenrøden. - / Glødende faldt Lyset over Lok og Vinge, / Og det spejled' sig blankt i hans blanke Klinge".

For Jacobsen var sprogets suggestive lyd og pryde lige så fascinerende som botanikkens og zoologiens underer – de var hans anden lidenskab. Mens vi i Danmark har påklippet ham etiketter som realisme og naturalisme, er han ude i Europa blevet beundret som en symbolist, en fortsætter af romantikken. Blandt hans dyrkere har været Rainer Maria Rilke (der lærte dansk for at læse ham), Sigmund Freud, Hugo von Hofmannsthal, James Joyce, Thomas Mann ... og Arnold Schönberg, der skrev sit storslåede oratorium *Gurrelieder* til oversat poesi af J.P. Jacobsen.

Jacobsen står som sprogkunstner mindst på niveau med Oehlschläger og Johannes V. Jensen. Når vi hører den tidlige Carl Niensens tonesætninger af J.P. Jacobsens digte, fortjener de at vi også lytter til *teksternes* musik og deres evne til at forføre øret med ord.

Den originale forside på Carl Niensens Jacobsen-sange, tilegnet hans hustru, med næsten ulæselige, runeagtige bogstaver, en borg og en folkeviseagtig skønjomfru – lige langt fra Brandes-agtig naturalisme og Carl Niensens senere, anti-romantiske karskhed.

Solnedgang

Svømmende Skyer, dejlige Cyclader,
Roser, der vugges paa Lufthavets Bryst,
Stænkede af Sphærers tonende Cascader,
Sollyset skummende mod Eders Kyst,
I alene ere
Værdige at bære
Navnet af Asalis lykkelige Land.

Der skal hun throne, drømmende sig hvile
Der skal jeg knæle tavs hos hende ned,
Der skal jeg glemme, mens I fremad ile,
Livet og Verden, Gud og Evighed;
Et mig kun skal fylde
Løfte og fortrylle,
Elskovs Evangelium i Asalis Navn.

I Seraillets Have

Rosen sænker sit Hoved, tungt
Af Dug og Duft,
Og Pinjerne svaje saa tyst og mat
I lumre Luft.
Kilderne vælte det tunge Sølv
I døsig Ro,
Minareterne pege mod Himlen op
I Tyrketro,
Og Halvmaanen driver saa jevnt afsted

Over det jævne Blaa,
Og den kysser Rosers og Liljers Flok,
Alle de Blomster smaa
I Seraillets Have,
I Seraillets Have.

Til Asali

Før drømte jeg fast hver eneste Nat,
Jeg havde dit Hjerte vundet;
Ak, hvor var Dagen da mørk og mat,
Naar Mulmet igjen var svundet!

Nu plager en Drøm mig saa tung og svar,
Den at jeg dit Hjerte har mistet;
O, hvor er Dagen da lys og klar,
Naar Mørket sig bort har listet!

Irmelin Rose

Se, der var en Gang en Konge,
Mangen Skat han kaldte sin,
Navnet paa den allerbedste
Vidste hver var Irmelin,
Irmelin Rose,
Irmelin Sol,
Irmelin Alt, hvad der var dejligt.

Alle Ridderhelme spejled
Hendes Farvers muntre Pragt,
Og med alle Rim og Rythmer
Havde Navnet sluttet Pagt:
Irmelin Rose,
Irmelin Sol,
Irmelin Alt, hvad der var dejligt.

Hele store Bejlerflokke
Der til Kongens Gaarde foer,
Bejlede med ømme Lader
Og med blomsterfagre Ord:
Irmelin Rose,
Irmelin Sol,
Irmelin Alt, hvad der er dejligt!

Men Prindsessen jog dem fra sig
(Hjertet var saa koldt som Staal),
Lastede den Enes Holdning,
Vrænged ad den Andens Maal.
Irmelin Rose,
Irmelin Sol,
Irmelin Alt, hvad der er dejligt!

Har Dagen sanket al sin Sorg
Og grædt den ud i Dug,
Saa aabner Natten Himlens Borg
Med evigt Tungsinds tavse Sorg.
Og en for en
Og to og to
Gaa fjerne Verd'ners Genier frem
Af Himmeldybets dunkle Gjern.
Og højt over Jordens Lyst og Elende

Med Stjernekerter højt i Hænde
Skride de langsomt hen over Himlen.
De Fodtrin skifte
Med Sorg i Sinde.
Underligt vifte
For Rummets kolde Vinde
Stjernekerternes flakkende Flammer.

Pause

Franz Schubert (1797-1828): Klavertrio nr. 2 i Es-dur, opus 100

Trio Fantasma (Det Kgl. Danske Musikkonservatorium)

Josephine Egede Franyó, violin
Magnus Franyó, cello
Merel Beelen, klaver

Allegro
Andante con moto
Scherzo: Allegro moderato
Allegro moderato

Fra Schuberts klavertrio nr. 2 er hentet et af de berømteste eksempler på klassisk musik anvendt i filmkunst. Stanley Kubricks Oscarbelønnede film *Barry Lyndon* (1975) er baseret på William Thackerays roman fra 1844 og handler om den unge lykkeridder Redmond Barry, der i 1700-tallets England stræber efter rigdom og anseelse for enhver pris. Han møder den unge, rige enke Lady Lyndon, hun forelsker sig i den charmerende Barry, de to bliver gift, og han tager hendes navn. Elskovsflammen tændes over et spillebord til tonerne af den langsomme, nærmest hypnotiske anden sats af Schuberts trio. Herunder ser vi deres ansigter mens det sker. Scenen er berømt i filmhistorien, bl.a. fordi det lykkedes Kubrick og hans fotograf som de første nogen sinde at filme en indendørs natscene alene ved stearinlys. Det var kun muligt fordi Kubrick havde fremskaffet et ekstremt lysstærkt objektiv – udviklet i 60'erne til NASA's projekt om at fotografere månens bagside!

